

Brüssel, 8. märts 2021
REV3 – asendab 3. juuli 2020. aasta
teate (REV2)¹

TEADE SIDUSRÜHMADALE

Ühendkuningriigi väljaastumine ja ELi normid äriühinguõiguse valdkonnas

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik². Väljaastumislepinguga³ on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõppes 31. detsembril 2020. Samuti on väljaastumislepinguga ette nähtud teatavad väljaastumisega seotud sätted, mida hakati kohaldama, kui üleminekuperiood lõppes.

Üleminekuperioodil pidasid Euroopa Liit ja Ühendkuningriik läbirääkimisi kaubandus- ja koostöölepingu üle, mis sõlmiti 30. detsembril 2020⁴ ja mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. jaanuarist 2021⁵.

Kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele tuletatakse meelde, milline on õiguslik olukord alates üleminekuperioodi lõpust.

Soovitused sidusrühmadele

Käesolevas teates kirjeldatud tagajärgedega toime tulemiseks peaksid eeskätt äriühingud, mis on asutatud Ühendkuningriigis, kuid mille juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on ELis, küsima nõu juristilt.

NB!

Käesolevas teates ei käsitleta järgmisi küsimusi:

¹ REV3 selgitab, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping ei muuda üleminekuperioodi lõpu õiguslikke tagajärgi

² Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

³ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

⁴ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping (ELT L444, 31.12.2020, lk14).

⁵ ELT L 1, 1.1.2021, lk 1.

- ELi konkurentsioigus ja ühinemisoigus (pange tähele, et Ühendkuningriigi väljaastumine ei mõjuta ELi konkurentsieeskirjade ega ühinemiskontrolli eeskirjade kehtivust juhul, kui jurisdiktsiooni kriteeriumid on täidetud);
- Euroopa rahvusvaheline maksujõuetusõigus;
- ELi tööõigus, sh Euroopa töönõukogude eeskirjad.

Nende aspektide kohta on koostamisel või avaldatud muud teated⁶.

Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi äriühinguõigust. Selle tagajärgi on kirjeldatud allpool. **Kaubandus- ja koostööleping ja eeskätt selle sätted investorite ja hõlmatud ettevõtjate võrdse kohtlemise kohta seoses nende asutamise ja tegevusega⁷ ei muuda allpool kirjeldatud õiguslike tagajärgi.**

1. ÜHENDKUNINGRIIGIS ASUTATUD ÄRIÜHINGUD

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 54 sätestatud asutamisvabadusega on muu hulgas tagatud, et mis tahes liikmesriigis asutatud äriühingut tunnustatakse kogu liidus.

Alates üleminekuperioodi lõpust on Ühendkuningriigis asutatud äriühingud kolmanda riigi äriühingud ja seega ei kuulu nad ELi toimimise lepingu artikli 54 kohaldamisalasse. Sellest tulenevalt ei ole liikmesriigid vastavalt Euroopa Kohtu praktikale kohustatud tunnustama selliste äriühingute juriidilise isiku staatust (ega seetõttu ka piiratud vastutust), mis on asutatud Ühendkuningriigis ning mille juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on mõnes ELi liikmesriigis. Ühendkuningriigis asutatud äriühinguid tunnustatakse iga liikmesriigi siseriikliku õiguse (rahvusvahelise eraõiguse normid, mis käsitlevad äriühinguid ja nende suhtes kohaldatavat äriühingute materiaalõigust) või rahvusvaheliste lepingute kohaselt. Sellest tulenevalt võib sõltuvalt kohaldatavatest siseriiklikest või rahvusvahelistest normidest tekkida olukord, kus sellistel äriühingutel puudub ELis õiguslik staatus ja aktsionäridel tuleb äriühingu võlgade eest isiklikult vastutada.

Kui **Ühendkuningriigis asutatud äriühingu filiaalid asuvad mõnes ELi liikmesriigis**, on need kolmanda riigi äriühingu filiaalid ning seega kohaldatakse nende suhtes õigusnorme, mis on asjakohased kolmanda riigi äriühingu filiaalide puhul.

2. ELI ÄRIÜHINGUÕIGUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiivis (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta⁸ on muu hulgas sätestatud äriühingute

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_et.

⁷ Vt kaubandus- ja koostöölepingu artikkel SERVIN.2.3. Võrdne kohtlemine.

⁸ ELT L 169, 30.6.2017, lk 46.

asutamist⁹ ning nende **kapitali säilitamist ja muutmist**¹⁰ käsitlevad õigusnormid. Direktiivi (EL) 2017/1132 kohaldatakse piiratud vastutusega äriühingute suhtes, mis on asutatud liikmesriikide õiguse alusel. Alates üleminekuperioodi lõpust neid õigusnorme Ühendkuningriigi suhtes enam ei kohaldata. Seega ei saa Ühendkuningriigi äriühingutega seotud sidusrühmad, sealhulgas töötajad, kreditorid ja investorid, enam toetuda nendele ELi õigusnormidele. See tähendab seda, et Ühendkuningriigi äriühingute suhtes ei kohaldata enam näiteks ELi õigusnorme, milles käsitletakse äriregistrites sisalduva teatava teabe kohustuslikku avalikustamist (näiteks dokumendid ja asutamisdokumentidega seotud üksikasjad, isikute ametissenimetamine, ametist vabastamine ja andmed äriühingut esindavate isikute kohta, äriühingu likvideerimine või registrijärgse asukoha muutmise).

3. PIIRIÜLENE ÜHINEMINE

Direktiivis (EL) 2017/1132 on samuti sätestatud piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise menetlust käsitlevad õigusnormid. Neid õigusnorme kohaldatakse piiratud vastutusega äriühingute suhtes, mida reguleeritakse liikmesriikide siseriikliku õigusega ja mis on loetletud direktiivi I lisas¹¹.

Alates üleminekuperioodi lõpust neid õigusnorme Ühendkuningriigi suhtes enam ei kohaldata¹². Ühendkuningriigis asutatud äriühingutega seotud piiriüleste ühinemiste suhtes, mis on üleminekuperioodi lõpus veel pooleli, kohaldatakse alates üleminekuperioodi lõpust (siseriiklikke) õigusnorme, milles käsitletakse ühinemist kolmandates riikides asutatud äriühingutega.

4. AKTSIONÄRIDE ÕIGUSED JA KAASAMINE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta direktiivis 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta¹³ on sätestatud teatavaid aktsionäride õigusi ning läbipaistvuse ja aktsiate omamisega seotud kohustusi (investeeringisobjektiks olevate äriühingute jälgimine, hääletamine jms) käsitlevad õigusnormid. Direktiivi 2007/36/EÜ kohaldatakse äriühingute suhtes, mille registreeritud asukoht on liikmesriigis ja mille aktsiatega kaubeldakse reguleeritud turul, mis asub või tegutseb liikmesriigis¹⁴. Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata aktsionäride õigusi ja kaasamist käsitlevaid ELi õigusnorme enam äriühingute suhtes, mille registreeritud asukoht on Ühendkuningriigis või mis on noteeritud ainult Ühendkuningriigi börsil.

Komisjoni soovitus 2005/162/EÜ¹⁵ ja 2004/913/EÜ¹⁶ käsitletakse haldus-, juhtiv-

⁹ Direktiivi (EL) 2017/1132 I jaotise II peatükk.

¹⁰ Direktiivi (EL) 2017/1132 I jaotise IV peatükk.

¹¹ Direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 87 lõige 1.

¹² Direktiivi (EL) 2017/1132 I lisa viide Ühendkuningriigi äriühingu liikidele ei ole enam asjakohane.

¹³ ELT L 184, 14.7.2007, lk 17.

¹⁴ Direktiivi 2007/36/EÜ artikli 1 lõige 1.

¹⁵ Komisjoni 15. veebruari 2005. aasta soovitus 2005/162/EÜ noteeritud äriühingute haldusorganite tegevülesanneteta liikmete ja haldus- või järelevalveorgani liikmete ülesannete ning haldus- või järelevalveorgani komisjonide kohta (ELT L 52, 25.2.2005, lk 51).

¹⁶ Komisjoni 14. detsembri 2004. aasta soovitus 2004/913/EÜ noteeritud äriühingute haldus-, juhtiv- või järelevalveorgani liikmete sobiva tasustamiskorra edendamiseks (ELT L 385, 29.12.2004, lk 55).

ja järelevalveorgani liikmete sõltumatust ja tasustamist. See hõlmab haldus-, juhtiv- ja järelevalveorgani liikmete sõltumatust äriühingust ja seda kontrollivast aktsionärist, ametisemääramise, töötasu ja kontrollkomisjoni loomist ning noteeritud äriühingute haldus-, juhtiv- ja järelevalveorgani liikmete tasustamist. Soovitusi kohaldatakse äriühingute suhtes, mis on noteeritud ELi reguleeritud turul¹⁷. Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata neid soovitusi enam Ühendkuningriigi äriühingute ega (ainult) Ühendkuningriigi börsil noteeritud äriühingute suhtes.

5. ÜLEVÕTMISPAKKUMISED

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta¹⁸ on sätestatud ülevõtmispakkumisi käsitlevad õigusnormid, mida kohaldatakse juhul, kui kõigi väärtpaberitega või osaga neist kaubeldakse reguleeritud turul ühes või mitmes liikmesriigis¹⁹. Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata seda direktiivi enam Ühendkuningriigis kaubeldavate väärtpaberite suhtes. Kui ülevõtmispakkumine on üleminekuperioodi lõpus pooleli, kohaldatakse ülevõtmispakkumise suhtes alates üleminekuperioodi lõpust siseriiklikke õigusnorme.

6. ETTEVÕTLUSREGISTRITE OMAVAHELISE ÜHENDAMISE SÜSTEEM (BRIS)

Liikmesriikide äriregistrid on omavahel seotud ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu, mis toetub Euroopa kesksele platvormile²⁰. Teatav põhiteave ELi osahingute kohta, mis on salvestatud liikmesriikide äriregistrites, on Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu avalikult juurdepääsetav²¹. Alates üleminekuperioodi lõpust ei vahetata Ühendkuningriigi äriregistris sisalduvat teavet enam ühendamissüsteemi kaudu ja see ei ole Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis kättesaadav.

7. EUROOPA ÄRIÜHINGU ÕIGUSLIK VORM

- **Euroopa äriühingu (SE)**²² registrijärgne asukoht peab olema ELis, samas liikmesriigis, kus asub peakontor²³. Need Euroopa äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad alates üleminekuperioodi lõpust Euroopa äriühingu staatuse. Liikmesriikidel on selliseid äriühinguid võimalik tunnustada ainult samal viisil kui ülejäänud Ühendkuningriigis asutatud äriühinguid (vt teate punkt 1).

Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 2 kohaselt võivad Euroopa äriühinguid moodustada äriühingud ja muud juriidilised isikud, mis on asutatud ELi

¹⁷ Soovituse 2005/162/EÜ punktid 1.1 ja 2.1 ning soovituse 2004/913/EÜ punktid 1.1 ja 2.2.

¹⁸ ELT L 142, 30.4.2004, lk 12.

¹⁹ Direktiivi 2004/25/EÜ artikli 1 lõige 1.

²⁰ Direktiivi (EL) 2017/1132 artikkel 22.

²¹ https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-en.do.

²² Nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2157/2001 Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta (EÜT L 294, 10.11.2001, lk 1).

²³ Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikkel 7.

liikmesriigis ning mille registrijärgne asukoht ja peakontor on ELis. Alates üleminekuperioodi lõpust ei saa Ühendkuningriigis asutatud äriühingud enam Euroopa äriühingu moodustamises osaleda. Sellised Euroopa äriühingud, mille registrijärgne asukoht on väljaastumise ajal ELis, säilitavad oma õigusliku staatuse, isegi kui need moodustas enne üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigi äriühing. Sama kehtib tüdarettevõtjatest Euroopa äriühingute puhul²⁴.

- **Euroopa majandushuvigrupp**²⁵ peab olema registreeritud ELi liikmesriigis²⁶. Need Euroopa majandushuvigrupid, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad alates üleminekuperioodi lõpust Euroopa majandushuvigrupi staatuse.

Direktiivi (EMÜ) nr 2137/85 artikli 4 kohaselt võivad Euroopa majandushuvigrupi liikmeks olla ainult äriühingud või muud juriidilised isikud, mis on asutatud ELi liikmesriigis ja mille registrisse kantud või põhikirjajärgne asukoht ja juhatuse asukoht on ELis, või füüsilised isikud, kes osutavad teenuseid ELis. Alates üleminekuperioodi lõpust ei ole Ühendkuningriigis asutatud äriühingud ja muud juriidilised isikud ega ainult Ühendkuningriigis teenuseid osutavad füüsilised isikud enam Euroopa majandushuviühingu liikmed.

- **Euroopa ühistu (SCE)**²⁷ tuleb asutada ELi territooriumil²⁸ ja selle registrijärgne asukoht peab olema samas ELi liikmesriigis, kus asub tema peakontor²⁹. Need Euroopa ühistud, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad alates üleminekuperioodi lõpust Euroopa ühistu staatuse.

Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artiklis 2 on sätestatud, et Euroopa ühistu saavad moodustada ainult füüsilised isikud, kelle elukoht on ELis, ja juriidilised isikud, kes on asutatud ELis. Euroopa ühistud peavad vastama neile nõuetele ka pärast Ühendkuningriigi väljaastumist. Kui määruse (EÜ) nr 1435/2003 artiklis 2 sätestatud nõuded ei ole üleminekuperioodi lõpus enam täidetud, kaotab Euroopa ühistu oma staatuse.

Komisjoni äriühinguõiguse veebisait <http://ec.europa.eu/justice/civil/company-law/index.en.htm> ja Euroopa ühistu veebisait ([https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives/european-cooperative-society et](https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives/european-cooperative-society-et)) sisaldavat üldist teavet. Vajaduse korral lisatakse nendele saitidele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat

²⁴ Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 2 lõige 3.

²⁵ Nõukogu 25. juuli 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 2137/85 Euroopa majandushuvigrupi kohta (EÜT L 199, 31.7.1985, lk 1).

²⁶ Määruse (EMÜ) nr 2137/85 artikkel 6.

²⁷ Nõukogu 22. juuli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1435/2003 Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta (ELT L 207, 18.8.2003, lk 1).

²⁸ Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artikli 1 lõige 1.

²⁹ Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artikkel 6.

Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoaraat